

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Állóhivatalban átvéve:
Egy évre ..... 16 kor.
Félévre ..... 8 kor.
Háza mellett átvéve:
Egy évre ..... 20 kor.
Félévre ..... 10 kor.
Postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Félévre ..... 12 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetők és hirdetősek a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 225. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 október 3.

A nagyszebeni diadal.

Megdobbant a szivünk, mikor szombaton este a nagyszebeni diadalról az első távirat megérkezett.

Nagyszeben! Bem apó, a magyar hősök lengyel vezére aratott egykor itt fényes győzelmet a honvédek élén. És most újra honvédek élén aratott megragadóan szép, döntő győzelmet ismét egy nem magyar hadvezér, Falkenhayn tábornok, a volt német vezérkari főnök.

Nagyszeben a honvéd névvel immár a második győzelem kapcsán kerül be a világtörténelembe. A magyar katona, a honvéd másodsor irja fel ellenség vérével Nagyszeben falaira, hogy Erdély a magyarságnak drága kincse, amelyet semmiféle balkáni betörő horda tőlünk elrabolni nem fog. Ismét az ellenség vérére itta itt a szomszéd föld Olyan ellenségét, mely méltó utódja a hajdan itt járt tatárhordáknak. Mohósággal, itta a föld azt a vért, ellenség vérére, mely bocskoros lábával szennyezte be. Ez az az ellenséges kulturharcos, mely gyermekeket gyilkolt le Dobrudzsában s megeseonkította s lemészárolta a védtelen sebesülteket. Harmincezer oláh pusztulása jelzi azt a győzelmet, amit csapataink arattak Nagyszebennél.

Ez a győzelem újra igazolja, hogy egy inferioris nép nem arathat győzelmet egy nagykulturájú hadsereg ellen. Ez pedig csak a kezdet. Mert ezzel a hatalmas lökessel átjutottunk Romániába s már hét kilométernyire bent a román határon, túl Caneninél viaskodnak csapataink az áruló Románia teséi. A Vöröstoronyi szoros-

tól délre, az ország határán túl hét kilométernyi vasutvonal van már birtokunkban a román határon túl, s a tőlük a nagy győzelemkor zsákmányolt vonatok szállítják be Romániába az oláhok pusztulását. A nagyszebeni győzelem nyitotta meg az utat Romániába s a Vöröstoronyi szoroson túl Románián átvezető vasút másik végén: Corabiánál is megjelentek a Dunán monitorjaink s ez a dunai flottilla tönkretette a

corabiai kikötőt s az ott veszteglő hajókat. Ennél a támadásnál eredményesen működtek közre az ott levő bolgár ágyúk is. Ez volt a bevezetése a délről jövő támadásnak Románia ellen.

A nagyszebeni győzelem újra megtanította, hogy mily fontos Erdély Magyarországnak. Erdély azaz oroszlán barlang, melybe csak befelé vezetnek nyomok, de kifelé nem.

Sikereink Orsova körül.

Keleti harctér. Budapest, október 2. (Hivatalos.) Románia elleni harcuvonal. Orsova szakaszában csapataink az ellenségtől néhány magaslatot elragadtak. A Petrozsényitől nyugatra elfoglalták az Obozira magaslatot. A románok ellentámadásait visszaverték. A Küküllő mentén előcsapatainknak Székelykeresztúrról ki kellett vonulni.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcuvonala. A Kárpátokban szünet. Brazanitól délkeletre néhány árok részért harc folyik.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcuvonala. A Brodytól Locovig lévő uton német és osztrák-magyar csapatok ellentámadással visszafoglalták a tegnapielőtt elvesztett egész területet. 24 orosz tiszt 2300 katona és 11 géppuska a zsákmány.

A Brody-Lemberg vasút mentén orosz támadások kudarcra végződtek. 200 hadifoglyot ejtettünk Wolhiniában. Terstyánszky hadserege egész nap a leg súlyosabb tüzérségi tüzelés alatt volt. Az ellenség időnként saját lövészárkait lötte, hogy a gyalogságot előre hajtsa támadásra, de csak egyes helyeken sikerült. Ezeket az előretöréseket tüzelésünk visszaverte. Ma reggel az ellenség nagy osztagokat küldött Swinjuhittól északnyugatra levő állásaink ellen, de ellentámadással visszavetettük.

Heves harcok a Karszton.

Olasz harctér. Budapest, október 2. (Hivatalos.) Az ellenséges tüzérség az egész tengeremelléki arcvonal ellen élénken támadt. Különösen a Karszt fensíkon levő állásaink ellen. A tüzelés éjjel sem szünetelt.

Délkeleti harctér. Budapest, október 2. (Hivatalos.) A helyzet változatlan.

Intézet-i fehérneműek. Harisnyák, ágyneműek, paplan, matrac. Flanal takarók és teljes felszerelések. Gyermek ruhák és kabatok. Kalapok, sapkák és kötények legolcsóbban beszerezhetők.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

Büzbombák a hadseregszállítók frontjáról.

Egy hét óta halljuk, hogy itt Nagyváradon valami ismeretlen hírű firma szaglász, adatokat gyűjt valami nagy kirohanáshoz azok ellen, a kiket dr. Balás Elemér törvényszéki elnökkel kapcsolatba tud hozni és a Népszava ismert levében próbálja őket megmártani. Nem volt u. i. elég a Népszavának, hogy sarat hányjon arra az elnökre, a ki a törvény szigorát meg merie és meg tudta enyhíteni a család hadseregszállítók felett. Ez kevés volt bosszúnak. Jöjjenek sorra azok is, a kik az elnököt a durva inzulussal szemben meg merték védelmezni és kifejezést mertek adni a tisztességes közvélemény tisztességes hangjának. Elnémítani az elnököt és terrorizálni a tisztességes közvéleményt: akkor aztán csak az hiányzik, hogy minden család hadseregszállítót dia dalmenetben hozzanak ki a börtönből és a felvilágosodás nevében kitüntetés akasszanak köztől helyett a nyakukba.

Első azonban a tisztességes közvélemény eléméltése, ez pedig csak úgy érhető el, ha a család hadseregszállítóktól független sajtót ledorongolják,

Mi objektíve, elvi szempontokból kiindulva, a Népszava személyeskedő és a magánéletben durván turkáló modorától óvatossan távolmaradva fejtettük ki álláspontunkat. Ezt az álláspontot tárgyilagos módon a Népszava sem tudja megrendíteni, tehát szokott módszeréhez folyamodott megint a a hová tisztességtudó ember nem szokott beleszólni: megint a magánélet ügyeibe verte az orrát. Egy ismeretlen firma, hogy kicsoda, az mellékes, a nevére az ördög sem kíváncsi, napokig szaglászott, turkált, settenkedett, gyűjtött „adatokat“, bizonyos hozzá méltó elemek itt Nagyváradon büzgön segítettek s napok óta rebesgették, hogy no most majd leleplezik és lenyakazzák azokat, a kik nyíltan ki merték mondani az igazságot Balás Elemérről, — va sárnap aztán megjelent a terrorizáló cikksorozatból a második is a Népszavában. Balás Elemér után, aki a család hadseregszállítókat el merie itélni, a hadseregszállítók frontjának felhivatalosa a Tiszántúlnak ugrik.

A cikket elolvastuk, az aláírás kíváncsi lével. Abszolút nem érdekel bennünket, ki írta. Megvan a véleményünk nekünk is, a tisztességes közönségnek is arról is, a ki a főmedvényt írta, azokról is, a kik iratták. Van valami aláírás alatta, de az illetőt, akárhogy ágaskodik, nem fogjuk a Népszava körén túl is ismertté tenni. Ott szerepelhet a neve, mi megkíméljük tőle a drága ólom betűt és eszünk ágában sincs, hogy a cikk elkövetőjének személye iránt érdeklődjünk, hogy gondnokság alá van-e helyezve vagy nincs stb. A cikkel magával is csak azért foglalkozunk, mert a Népszava itt ott némi nyilvánosság elé jut s a ki a durva kis főmedvényt netalán elolvasta, na gondolja, hogy talán ez a sötét zugból kilőtt mérgezett nyíl nálunk bárhol is eleve erre talált és azt komolyan vettük, talán az igazság útjáról bennünket elretentett volna.

A Népszava a Tiszántúlnak három harcosát támadja: főszerkesztőnk, felelős szerkesztőnk és Szűcs Dezső. Persze csak személyeskedve és nagyokat kanyarodva az igazságtól.

Főszerkesztőnké azt a vádat hozza fel a Népszava, hogy a háboruban eddig a ka-

tonasság élelmezését vezette Nagyváradon és hogy most fel van mentve, a Népszava mérőben valótlán ráfogása szerint, mint nélküli lözhetetlen főszerkesztő.

Világért sem boesátkozunk a Népszava val részletes tárgyalásba. Ohó, ennél magasabbban állunk! De ha szóra tételezt a dolog, annyit megemlítünk, hogy főszerkesztőnk 25 hónapon szolgálta a hadviselés érdekeit ott, ahová felettes katonai hatóságok állította. Ha ezt a Népszava „élelmezési frontnak“ nevezi, hát van benne valami találó, mert ezen a fronton is támadnak gaz ellenségek, vannak hitvány árulók, vannak kapzsi hiénák és vámpírok, akik ellen a hadsereget megvédelmezni: hazafias kötelesség, akármenyire dühöngenek miatta némelyek. Főszerkesztőnk nagyon jól tudta, mikor parancsnoksága erre a bizalmi helyre állította, hogy itt sok ellenséget fog magának szerezni és sok hitvány feáternek kénytelen lesz a cirkulusait zavarni, akik aztán a nemtelen bosszu semmiféle fajtájától sem fognak visszariadni. El volt készülve a megtámadtá sokra is bizonyos oldalról. Hogy kötelességet hogyan teljesítette, az tisztán szolgálati ügy s a fölöttes katonai hatóságok sokszoros elismerését a Népszavával szemben védekezésként felhasználni: igazán lealacsonyítása volna a hadseregnek. Az egész hepeiuskodásra fő szerkesztőnknek csak az a megjegyzése, hogy katonai szolgálati ügyekről a sajtóban nem tárgyal senkivel, a Népszavával legkevésbé, de ha bárkinek fáj az, hogy ezen a fontos helyen és éppen a nagyvárad vi szonyok közt kötelességet esküjéhez hiven teljesítette, ha azért a hadseregszállítók frontjáról büzbombákkal támadják, hát ezt minden tisztességes ember csak kitüntetésnek és elismerésnek veszi.

No és a fölmentés. Főszerkesztőnk 25 havi szakadatlan katonai szolgálat után, most ideiglenesen fölmentették. Ideiglenesen, de nem a Tiszántúlnak, nem mint fő szerkesztőt és nem saját kérelmére.

Egyébként a dologhoz a Népszavának semmi köze s ha fáj neki ez az ideiglenes fölmentés, hát csak pukkanjon tovább is egész bátran, nem fogjuk benne zavarni.

Felelős szerkesztőnk az egyetlen, a ki a Tiszántúlnak a fölmentés kedvezményét igénybe vette. Hét munkatársunk vonult be katonának, kettő eddig hősi halált halt, de a lapnak fenn kell maradnia a háboruban is. Valakinek kell vállalni a felelősséget a lapért, a felelős szerkesztőnek tehát a fölmentés a lap címén igénybe kellett vennie. Persze, a Népszavának az tetszenék, ha a Tiszántúlnak felelős szerkesztő nélkül maradna és megszűnne. Nem, ezt a szívességet senkinek sem fogjuk megtenni. Ha valaha szükség volt olyan lapra, a melyhez nem ér fel a szenny áradata, a mely mindenkivel szemben függetlenül megvédi a tisztességet, hát akkor itt van ez az idő. A háberu alatt lendült fel a Tiszántúlnak minden destruktív elemre nézve felelmes arányban. A közélet megtisztításában nehéz munkát végeztünk és végzünk. Ezt — minden durva támadás és terrorizálási kísérlet ellenére — folytatni fogjuk, minél jobban támadnak érte, annál kitartóbban. Velünk az igazság és a tisztességes közönség.

Maradna még a Szűcs Dezső ellen intézett támadás. Ennél a támadásánál azonban

igazán alig lehet a higgadtság látszatát is megőrizni. Szűcs Dezsőnek egy évvel ezelőtt volt betegsége: hánytorgatja fel a Népszava. Hiénatempó másnak betegsége, szerencsétlenségét kipellengérezni; ebből fegyvert kovácsolni és egy tisztességes, becsületes embert meghurcolni: olyan feneketlen erkölcsi mecsárta vall, amely mellett csak legyőzhetetlen undorral haladhatunk el.

Szűcs Dezső sosem várt kiméletet azokban a harcokban, amelyeket vállalt, mert úgy látta, hogy az isteni jószág és igazság ellen azáltal bűnököt követnek el. Nem is várhatott becsületes replikát a Népszavától, hiszen Budapestén az A „Munkaadó“ ban három évig állította a legkellemetlenebb kérdések elé a Conti utcai vezéreket s ki autatta átlátszó önzésüket, kapzsiságukat, a nép kizsarolását s az urnatnáságot, amely valóságos rühként lepte el a mandátumokra vágyó fővezéreket.

Szűcs Dezső segítette a közművesmunkások szakszervezetében a két vezér hatóságilag megállapított jegyzőkönyvhamisításának kiderítését, a Markó csoport szervezkedését ugyanebben a lapban, amelynek ez a hányaveti firma, aki most vért kóp a dühöt, szintén tagja volt, lenézett tagja, művelatlensége és az erre való készségnek teljes teljes hiánya miatt. Ennek dacára az illetőnek merő számalomból szivesen rendelkezésre bocsátotta könyveit és féléreműit. Az előbbiiket hiánytalanul látta Szűcs Dezső, az utóbbiakból emlékül magával vitt néhányat a kis hamis.

Az árnyékok, mondja a görög, hátunk mögé kerülnek. Így történt Szűcs Dezsővel is. Adytól ellesett kifejezésekkel igyekszik a Népszava levelezője pótolni annak a kérdésnek megfejtését: mi a esoda köze van neki ahhoz, hogy Szűcs Dezső ezelőtt sok évvel a közigazgatásban magára vállalt feladatok over working-ja alatt fiatal aróját, hatalmas munkabírásának egy részét elvesztette s csak a becsületes és nagy eszmék iránt való szent hevülete, bátor harcképessége s a hazugságnak soha nem hűlő gyűlölete maradt meg benne épen, sértetlenül és növekedőben. Miközbe ahhoz egy Conti utcai firkálisznak, hogy milyen tragédia történt akkor, mikor Szűcs Dezső a köz szolgálatában idegével fizetett?

Neki tragikum, a közönségnek vesztesség volt az, hogy otthagya önként hivatalát. Előzőkényebb, pontosabb, kötelességtudóbb, gyorsabb elméjű és gyorsabb kezű tisztviselője kevés volt e városnak. Egy főnyesnek tuduló közigazgatási karrier roppant akkor kettő — kínai jelek kell ahhoz, hogy ezt most valaki a szerencsétlenül járt embernek durván felhánytorgassa, s hogy e betagság, amelyet a mindnyájunk szolgálatában szerzett, mennyire csak volt, arról a népszavabeli kis embervadász rövidesen meglepő bizonyítékot fog kapni — az orrára.

Gábel Jakab orth. izr. iskola igazgatóját is fel akarja falni e telhetetlen. Gábel Jakab büne az, hogy nemcsak nem azonosította magát a hadseregszállítók védelmére készült főmedvényvel, hanem elítélte azt a megtagadta vele a közönséget nyíltan, bátran fenntartás nélkül. Ezért 5 rá is ráripakodik a kis dühöac. Rozsul lát kend, népszavai, ha itt tüzet és vizet lát egyetértésben. Becsületes emberek hangja ez, akik egyformán utálják ezt az üzletes, rebacbecet, ezt az erőltetett epsömlesztést, ezt a mosdatlan szájkodást. Mindenesetre jó iz-

Régi olcsó árban kaphatók:
Leibchenek, haskötők, csipőszoritók, mellfűzők csak
Menekülteknek kedvezmény

ROSENZWEIG RÓZA
Midergyárában Szalárdi-u. 9.

léte és igazságra mutat, ha nem a Népszava álláspontján van Gábel.

Minden igaz ember bizonyos flegmával nézi, hogyan egyesültek egyes emberek, hogy fésűk a poklot. Látja, melyik rágalmat adja az az ügyvéd, aki nagy reklámmal s nagy képpel mire sem megy, látja, hogy a másik rágalomnak a Kossuth utcában van a csatornája s még a viceokról is megérzi az illatot. A megtámadottak elteszik a töviset, köszönik s nem feltve az igazság és tisztesség ügyét semmiséle orvítamástól, szépeket fognak álmodni a pokol felett is.

Továbbra is kitartással, rendületlenül haladunk azon az úton, melyet a becsület jelölt ki számunkra. Szolgáljuk a keresztény magyar közönséget legjobb tudásunkkal, önzetlenül, meglévéen róla győződve, hogy így végzünk igazi férfihoz méltó, apostoli munkát. Ha sárral hajigál, ha megkérdés érte a csócselők: elviseljük a keresztény magyarságért ezt is, hiszen ez a csócselők tempója az apostoli idők óta.

Szeretettel sietünk segítségére minden katonának, katonáhozátartozójának, árvának, mint eddig, díjtalanul, önzetlenül. Minden mérgezett támadás, minden veszett harapás, minden rágalom ellen immunizáljuk az igazság harcosait az a nyugodt meggyőződés, hogy azt a szemétt, amely zavaros időkben a felelősen kavargó, tomboló, kiárad és iszap, az a hitvány piszkot, amely ilyenkor feltöködik s kiterpeszkedik, rövidesen elszöpi az önértékében mélyen megbántott keresztény Magyarország rettenetes tornádója.

Végző napjait éli már a nemzetközi, destruktív szellem, amely lealásta ezt az országot s megbebecsülte a haza oltárát. Most hangosok, harapócsák, arcátlanok, vakmerők és árulók, még hasa nem jönnek a magyarok. Aztán megfordul a kecska s ök ismét a csatornák patkányai lesznek.

A főrendiház ülése.

A főrendiház tegnap délután 4 órakor ülést tartott, melyen báró Jósika elnökölt. Az ülésen a hívtelen hatalom igénybevételeinek ügyét tárgyalták a jogügyi bizottságnak.

Sigray Antal gróf sürgős interpellációt terjesztett elő a melyben kérdést intéz a miniszterelnökhöz az iránt, hogy bajlandó e kérdésre vonni a külügyminisztert a történetkért.

Tisza István gróf kijelenti, hogy a mostani idők nem alkalmasak arra, hogy ezzel a ügyvel foglalkozzanak. Kéri, hogy az ügyben adandó válasz idejét függesszék fel, annál is inkább, mert csak az összes viszonyok ismertetése után lehetne érdemi választ adni. Sajnálja, hogy a delegáció most nem ülészik, azonban ennek összeállítását nem kívánhatjuk, mert Ausztria ügyeibe mi nem avatkozhatunk bele. Kéri, hogy a választ vegyék tudomásul, ami meg is történt.

Ezután az elnök javaslatára a főrendiházat december 7-ig elnapolták.

Ülés végén az elnök üdvözölte a hadsereget a nagyszzebeni győzelem alkalmából.

A nagyszzebeni csata.

Budapest, október 2. (Saját tudósítónktól.) A Berliner Tagblatt jelentése szerint a bajor alpesi csapatoknak harcvonalára a Vöröstorony-nál oláh földre lépett és erős harcban áll az ott felvonuló oláh csapatokkal. A fogarasi hegyekbe szorított oláhok helyzete igen komoly. Az itt szélszórt csapatok segítségére heves támadásokat intézett az ellenség, azonban visszavertük őket. Székelyudvarhelynél az oláhok nagy erővel támadtak, azonban itt is visszavertük őket. Itt a biztosító csapatainkat főerőnkhez kellett visszavonni. Az oláhok rendkívüli heveséggel nyomultak csapataink után, azonban veszteségeket nem tudtak okozni.

Londont ismét bombázták a németek.

Budapest, október 2. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A tengerészeti vezérkar közli: Október másodikára virradóra több tengerészeti léghajónk sikeresen bombázta Londont és az ipartelepeket. A léghajók, dacára annak, hogy gyújtógránátokkal lötték azokat, egy kivételével visszatértek. Egy léghajó más léghajók megfigyelése szerint London felett, gyújtógránáttól távolra, lezuhant.

A bolgárok küzdelme.

Budapest, október 2. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A bolgár hivatalos jelentés közli, hogy a macedon fronton Kaimakcalantól délre heves tüzérségi tűz folytán Kaimakcalan csuesáról csapatainkat, hogy a felesleges veszteségeket elkerüljék, a főállásokba vontuk vissza. A Moglenica völgyben heves tüzérségi harc. A Struma fronton az ellenség orkászzerű tüzérségi támadás után behatolt Karakadiékőj, Jenikoj és Novelen falvakba. A két utóbbi faluból ellentámadással kiverítettük az ellenséget és eredeti állásába üldöztük vissza. Karakadiékőj-nél heves harc folyik.

Román front. A Dunán Rahové mellett az ellenség járműveken több zászlóaljot hozott a mi partunkra. Intézkedés történt az ellenség elűzésére. Dobrudzsában 2 orosz hadosztály kétszeri támadása hiúsult meg. Besaul és Topraisor vonalon csapataink ellen több támadást intéztek, azonban tüzérségi és gyalogsági tűzünk visszavonulásra kényszerítette az ellenséget.

Az antant jegyzéke Görögországhoz.

Budapest, október 2. (Saját tudósítónktól.) Luganéból jelentik: Az antant követel határozott hangú jegyzéket nyújtottak át a görög kormánynak, amelyben felhívják, hogy a legrövidebb idő alatt nyilatkozzék magatartására nézve. Az antant Görögországot a beavatkozásra a legerélyesebben hívja fel.

Háromszáz ellenséges repülő a Sommenál.

Rotterdam, október 2. A Liberté haditudósítója jelenti a sommei frontról: Angol részről 150 repülő működik a német állások fölött és ugyanannyi francia repülőgép fejt ki tevékenységet. Természetes, hogy ahol ilyen sok aeroplán vesz részt a légi harcban, a veszteségek sem csekélyek. Mindez azonban nem okoz gondot a hadvezetésnek, mert egy idő óta minden héten 100-150 repülőgép és repülőtiszt érkezik Angliából Franciaországba.

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás (mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen finomságu harmattal lenne borítva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszerárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógytárában, Csillag gyógyszerár Szacsavay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István Apolló drogériájában.

Összetört angol francia támadások.

Berlin, október 2 A nagyfőhadvezérlás jelenti:

Myugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornok hadserege. Sommétól északra a csatatéren ismét erős harcok. Az angolok, franciák 20 kilométernél több szélesebb arcvonalon Thiepval és Rancourt között előkészítő tüzelésüknek legnagyobb fokozása után támadásra törtek előre. Jól vezetett tüzésünk sok helyen visszaverte őket. A benyomult osztagokat elkeseredett közelharcban legyűrte gyalogságunk. Közvetlen a Sommétól északra a franciák részlettámadását visszavertük. A csata egész éjjel tartott és még folyik. A Sommétól délre élénk tüzéségi harc.

A német trónörökös hadserege. Lemesmilltől északra a Champagneban német felderítő osztag sikerült vállalkozásban 1 tisztet 30 katonát szállított be. Egy lég-hajó Calaisban katonai berendezéseket támadott.

Grosz ágyuharc a saját csapatai ellen

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Lucktól nyugatra tüzéségi tevékenység folyton fokozódott. Ellenséges támadásokat zárótüzelésünk a megriaduláskor elfolyt.

Az orosz tüzéség hiába próbálta a gyalogságot saját lövészárlából támadásra kergetni. Woininnal rövid ideig tartó közelharcok voltak. A Meliot altábornagy által vezetett támadás a Graberkától északra az oroszok által 30-án tőlünk elvett állást visszaszerezte. Az ellenség több mint 1500 hadifoglyot hagyott hátra. A híreletek, hogy visszavessen bennünket meghiusultak épen úgy, mint a Bródj-Lemberg vasút mindkét oldalán, ellenünk intézett támadásai is, a melyekben 200 nál több foglyot ejtettünk.

Erdélyi harctér.

A Nagyküküllő mindkét oldalán a románok tért nyertek. Orsovánál és északra szövetségeseink sikerrel támadtak. A hátszegi hegységben, a Sotrij völgyének mindkét oldalán ellenséges támadásokat visszavertünk. Az Ohzora-magaslatot csapataink elfoglalták.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadserege. Bukaresttől délre ellenséges csapatok a Duna jobbpartján lábukat megvetették. Topraisártól délnyugatra az ellenség támadásait visszavertük.

Macedóniai front.

A Kaimalkalán a magaslaton a heves harcok tovább tartanak. A Tahmostótól északnyugatra a Struma keleti partjára előnyomult angol osztagokat megtámadtuk.

Ludendorff, első főszállásmester.

Az új kanonokok.

Csaponyi Ignác kanonok, Serly Béla tb. kanonok.

A nagyváradai székeskáptalan új tagjainak kinevezését jelenti tudósítónk. A király Csaponyi Ignác tb. kanonok, zilahi esperesplébánost nevezte ki kanonokká a Gábrily Lajos halálával megüresedett állomásra.

Csaponyi Ignác az egyházmegyei papság Nesztora, általában tisztelt, szelíd, alázatos lelkű p.p., aki mindig egyike volt azoknak az ihletett egyházi férfiaknak, akiket a legnagyobb tisztelet övezett az egyházmegyében. Hívei és paptársai egyaránt szerették a nagyszívű aggastyánt s azok a fiatal paptársai, — pedig nagyon sokan vannak — akik valaha együtt működtek vele mint káplánjai, rajongó szeretettel beszélnek róla.

Az új kanonok már 75 éves aggastyán, törekény testtel, de tatterős lélekkel. A háboru kezdetén, mikor iskolája tanítói bevonultak, ő maga vette át a tanítást s tanította az elemi iskolásokat tanító hiányában.

Csaponyi Ignác 1841. jun. 13-án Mecsen Zéfen (Abauj-Tornamegyje) született, iskoláit Nagyváradon végezte jeles eredménnyel. Különösen a theológián nagyrabecsülték tanárai a komoly, kitűnő tehetségű és szorgalmu kispapot. Pappá szentelték 1866. aug. 21-én s 1881-ig mint káplán működött; leg több ideig volt Gyulán mint német káplán. Majd Köröstarjánt s azután Sarkadot adminisztrálta s ez utóbbi helyen hívei, noha kevés ideig lehetett csak közöttük, végtelenül fájalták, amikor megyéspüspöke 1882-ben Zilahra, Szilágy-megye székhelyére mint rátermelt, erőskezű egyéniséget plébánosnak kinevezte. Tudása, igazi hazafias érzése, tisztelettel parancsoló papi fellépése, kedves modora csakhamar megszerelte számára nem csak a város, hanem az egész megye tiszteletét és szeretetét. Harmincegy évi zilahi plébánoskodása alatt eszedes, minden külső zajt kerülő, de bensőséges, átalakító munkásság jellemzi őt s ezt a munkát elismerte Szemesvári püspök, aki tb. kanonokká nevezte ki 1903-ban őt, aki időközben a szilágy-somlyói esperesi kerület esperese lett. Sohasem szerette a zajos szereplést, de mikor az egyház ügyeiről, a közérdekről és az igazságról volt szó, akkor mindig rendületlenül szilárdasága, az igaz ügyet bátran védő papot látták benne a szószéken, a városházán és a vármegyei gyűlésekben egyaránt.

Jótéteményeit mindig titokban gyakorolta, s kívánta, hogy titokban maradjanak. Sokan áldják szívének jószágát, amely oly nagy, hogy inkább önmagától vonja meg, csak hogy másoknak adhassa oda, amire szüksége van, csak hogy egyháza szegényeinek, fontos életű szükségletének, iskola ügyeinek céljaira minél többet adhasson.

A Csaponyi Ignác előléptetésével megüresedett címzetes kanonoki méltóságra a király Serly Béla érminszenti esperes plébánost nevezte ki.

Serly Béla 1862. április 24-én született Nagykárolyban, gimnáziumi tanulmányait is ott végezte, majd a theologia elvégzése után tanulmányi felügyelő lett a Szent József-intézetben. Hosszabb ideig működött itt Nagyváradon, mint újvárosi káplán s 1890-től mint főreáliskolai hittanár. Innen Szilágyesre nevezték ki lelkésszé, ahol 14 évig működött, míg 1906-ban érminszenti plébánossá lett és a tasnádi kerület esperese.

Az új címzetes kanonok kiváló lelkipásztor s igaz papi lelkületű ember, akinek hívei nagyon szerettek szerénysége és jó szíve miatt. Plébániája az a szellemi közép-

pont az egész környék intelligenciája számára, ahová összehozza őket a házigazda vendégszeretete és széleskörű műveltsége. Serly Béla méltó utódja az érminszenti plébánián azoknak a kiváló elődöknek, akik között olyan férfiak voltak, mint Vinkler József nagyprépost és közvetlen elődje, az áldott lelkű Turner Mihály.

A kinevezéseket a hivatalos lap legközelebbi száma hozza.

Milyenek a viszonyok a kisiparosok katonai munkáinál?

Vasárnap délelőtti a kisiparos szabómunkások gyűlést tartottak Patócs János elnöklésével.

Weisz Vilmos előadó ismertette a párosokat, amely szerint a kisiparosokat a miniszterileg kiadott 29.000 darab munkánál nagy sörölem érte. Egyes vezetők huzzák a munka elkészülését s kihagyták őket a szabászatból. Határozati javaslatot fogadtak el, amely így hangzik:

A nagyváradai Munkás-Otthonban október hó 1-én megtartott nyilvános szabógyűlés kimondja, hogy: 1. Tiltakozik az ellen, hogy a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur által adott hadimunkánál a kisiparosokat és munkásokat nem látják el kellő munkával, akkor, amikor a miniszter ur a nyersanyagot nem azért adja, hogy azzal az időt huzzák, amiről a nagyváradai megy. kir. ipar-felügyelő ur teljesen meggyőződött, amikor a berendezett hadiműhelyeket megvizsgálta és üressen találta. A hadiérdek is megköveteli, hogy azon nyersanyagot, melyet a raktárból elkészítés végett kiadnak, azt minél előbb feldolgozva vissza is szállítsák. 2. Tiltakozik a nyilvános gyűlés az ellen is, hogy midőn az igazgatóság tagjai a vezető igazgatótól kérték a rendkívüli közgyűlés egybehívását, azok megtagadták azzal az indokkal, hogy nincs kedvük gyűlésezni. Követeli a szakgyűlés, hogy a szövetségi gyűlést azonnal hívják össze, ahol a munkások panaszait orvosolni lehet. 3. Felkéri a nyilvános szakgyűlést Nagyvárad város rendőrkapitányát, mint az iparhatóság főnökét, hogy miután a szövetségi vezető igazgatója a szövetségi gyűlés egybehívását megtagadta, utasítsa annak megtartására, amely gyűlésre kérjük az iparhatóságot is, hogy képviseltesse magát. Kimondja a nyilvános gyűlés, hogy a munkabérekből levont százalékok további visszatartása most már nem idekölt, megbizsa a gyűlés a bizottságot, hogy tegye meg a lépéseket a nagyváradai ipar és kereskedelmi kamara elnökénél, hogy a jogtalanul visszatartott, százalékos címen levont munkadíjat záros határidőn belül a munkásoknak a nál is inkább fizettesse meg a szövetséggel, miután erre már a fedezet meg van. 5. Kéri a nyilvános gyűlés a bizottságot arra, hogy a kőpenyegek áránál felmerült árkülömbözötet haladéktalanul a szövetségi vezető igazgatói a jegyzőkönyv megállapodása szerint a munkásoknak térítsék vissza.

E javaslatnak az a része, hogy a főkapitány hívassa össze a gyűlést, kivétel. Ez nem hadi üzem, ez egy magánvállalkozás, ehhez a rendőrségnek nincs köze.

A kérdés pedig így áll: a munkát a miniszter csupa szegény kisiparosnak adta, azonban pénzt nem adott nekik, hanem csak felső anyagot. Munkabér pedig kell, a bélsárut is be kell szerezni. Ezért nem a fővállalkozóknak volt szükségük a munkásokra, hanem a munkásoknak a fővállalkozókra, hogy hitelt kapjanak.

Természetes, hogy voltak akadályok, mert az üzletek kérését nem fogadták el nagyobb időre, s így néha csak 3 napra kaptak cérnát. Ami érkezett, azt is utánvétellel küldték, s alig tudták kifizetni.

Az Ipartestületi Hitelezővetkezettől 10.000 korona hitelt kértek, azonban ez csak úgy volt hajlandó a kért összeget megadni, ha Sz. Kocsis János a házára tábláztatja. Így nem lett belőle semmi. Csak a fővállalkozók segítségével sikerült a munkához a szükséges eszközöket megszerezni.

A vidéken így is előbbre állnak a munkaadók, mint a fővárosban: a munkaadók többet fizettek, mint maga a miniszter. A miniszter például zubonyéért 1 korona 34 fillért fizet, a cérnájért 30 fillért, összesen 1 korona 64 fillért, a nagyváradiak 2 koronát. Nadrágért a miniszter 1 koronát, a nagyváradiak 1 korona 50 fillért fizetnek. Köpenyért a miniszter 1 korona 90 fillért, a nagyváradiak 3 korona 20 fillért fizetnek. E tételnél a nagyváradiak ráfizetnek.

Érdemük ezeknek, hogy február óta 150.000 koronát fizettek ki s még sokat fizethetnek, ha nem vesznek össze.

Van liszt, de harcolni kell érte.

Botrányos állapotok a hatósági üzleteknél.

Aki tegnap a hatósági lisztüzletek előtt történetek látta, a legnagyobb felháborodással szemlélte az ott történeteket.

Már a kora reggeli órákban százával állott a nép. „a komisz közönség” s várta, míg kegyeskednek pénzéért lisztet és cukrot kiszolgáltatni.

És a közönség sokasága percről percre nőtt.

Es ez érthető is. A zsidó ünnepeken a hatósági üzletek kétharmadrésze zárva volt, a nyitott üzletekből nem volt képes a közönség lisztészükségletét beszerezni, vasárnap reggel csak 10 óráig voltak nyitva az üzletek s ez a pár óra szintén kevés ahhoz, hogy a liszt nélküli családok bevásárolhassák a részükre megállapított lisztet.

Már ebből a körülményből következett, hogy a lakosság egy részének hétfőn nem volt kenyere, mert hétfőn reggel, lisztje nem lévén nem tudott kenyeret sütni.

Növelte a sokadalmat főként az, hogy a város tegnap, hétfőn kezdte meg a lisztüzletekben a cukor kiszolgáltatását.

A közönség jó része teljesen cukor nélkül van, ami főleg a gyermekes családoknál okozott nagy kellemetlenségeket.

Természetes, hogy igyekezett mindenki egy kis cukorhoz jutni.

Elismerjük, hogy a közönség türelmetlen, mert a mai nehéz időkben fél napokat hiába ácsorogni végig egy bolt előtt, nem kellemes dolog, de fokozza ezt a türelmetlenséget és méltán, ha a közönség azt látja, hogy hivatalos közegek növelik a zavart, botrányos eljárásukkal.

A boltajtóba állított rendőrök ugyanis azonnal ingerelték a várakozó tömeget, hogy valóságos osztályozást rendeztek a zugolódo közönség között. Aki elég szerencsés volt

magas kegyeiket megnyerzi, akihez régi ismeretség kötelékei fűzték, azok csakhamar bejutottak a város paradicsomába, a régebben várakozókat pedig hátrább tessékelté a rend hátor óre.

Hogy az ilyen jelenetekből parázs és válogatott szóváltás kerekedett, azt el lehet képzelni.

Egyik másik boltnál lehuzta a rendőr a redőnyt s mikor bebocsátásra került a sor, kezdődött a válogatás.

Igen sokan voltak, akik egész napi ácsorgás után is üres kézzel mentek haza este.

Ez az állapot türelmetlen nemcsak azért, mert a közönséget nem szabad ilyen tortúrának és rendőri kénykedéseknek kitenni, de még azért sem, mert ilyen kiszolgálás mellett nagyon problematikus értékűvé válik Lukács Ödön főjegyző nagy munkával és körültekintéssel keresztülvitt azon eredményes törekvése, hogy van liszt állandóan.

Mit ér ez, ha a kiszolgálás gyatrasága és egyes közegek eljárása miatt a közönség nem juthat még sem liszthez, vagy cukorhoz.

Tegnap különben volt alkalma a nála tett panaszokból is meggyőződni a főjegyzőnek, hogy a hatósági üzleteknél tényleg vannak botrányos dolgok, a melyek nem csak „a közönség komiszágá” ból erednek, hanem nagy része van abban az üzletekben alkalmazott „városi tisztviselőknek és a rendbontó rendőröknek is.

Valószínűleg ezek a panaszok birták reá a főjegyzőt, hogy az üzletek személyzetének szaporítására gondoljon. Ez kétségtelenül segít némileg a helyzeten, de ha gyökeresen segíteni akar a bajokon, rendet kell teremteni a jelenlegi személyzet között is, akiket elsősorban, sajnos, fel kell világosítani kötelességeikről s arról, hogy ők vannak a közönségért, nem pedig, amint ők hiszik, megfordítva.

És még egyet. Gondoskodni kell valamiképpen az üzletek kiszolgálási idejéről akképen, hogy a szegény munkás családok is, munkaidejük elpocsékolása nélkül, megkaphassák a mindennapi kenyerekhez szükséges lisztet.

Egy hozzászóló intézett levélben egy szegény munkás asszony panaszkodik, hogy munkaidejének letelte után a hegyről szállva, éppen az esti 7 órai harangozáskor érkezett be a Rákóczi-úton levő lisztüzletbe, hogy éhez 3 gyermekének az éj felhasználásával elkészíthesse a kenyet.

Dacára azonban kérésének, könyörgésének, a lisztet már nem szolgálták ki.

Kétségbeesve álldogált a bolt előtt s látta, hogy egy negyed óránál tovább azért a kiszolgáló asztalra könyökölve nevetgélt a pénztáros hölgy a kiszolgáló legényével.

A szegény gyermekek éhegésén pedig 2-3 pernyi türelemmel és csekély emberséggel segíthettek volna.

Ezek a „városi tisztviselők” bizonyára nem tudják, hogy Lukács főjegyző napról napra este 7-8 óráig dolgozik a hivatalában, hogy a közönség ne éhezzenek és nekik ott a boltban alkalmaztatásuk és kenyerek legyen, amit ők nem érdemelnek meg.

x Német nyelvet és az összes iskolák német grammatikáját tanítja Gayer. Telek-
utca 25.

Aki megtraktálta a szerb hadifoglyokat

Erre menjetek Románia felé.

Beringye Juon 80 éves oláh Biharodrosdon árpát forgatott Hegedüs Árpád intézőnél, amikor a kerítésen bemászott két szökevény szerb hadifogoly. Beringye a szerbeknek szalonját, máltát adott és megmutatta nekik az utat Romániába. A szerbek el is indultak, de a csendőrök rajtuk ütöttek s elfogták őket.

Tegnap tárgyalta ezt a hadifogolyoztatást Ember Géza elnöklésével működő tanács. Az öreg oláh tagadott, azt mondta, hogy erőnek-erőjével vettek el tőle mindent.

Trajlóvics Koszte és Jovanovics Stéfán prepareráció szerbek bevallották, hogy Beringye mutatta meg nekik az utat Románia felé.

Beringye Juon ezt tagadta, állítja, hogy megijedt a szerbektől, s azt felelte nekik: menjetek arra, amerre akartok.

Farkas István ügyész vád- és Buna János dr védőbeszéde után a bíróság Beringye Juont 2 hónapi fogságra ítélte.

..HIREK..

* Veni Sancte a jogakadémián.

A nagyváradi kir. katolikus jogakadémia vasárnap, október 1-én tartotta a tanév megnyitását. Délután 10 órakor a premonstrérend templomában dr. Némethy Gyula tb. kanonok tartotta az ünnepélyes szent misét, amelyen a tanárikar, az ügyvédi kar néhány tagja s a jegballgatók vettek részt. A szokásos megajító ünnepély, a háborúra tekintettel ez évben elmaradt.

* Beöthy Pál bevonul a katonasághoz Beöthy Pál, a képviselőház alnöke ma bevonul csapatához. Az elnökkel még több képviselő is be fog vonulni.

* Velitő előadás a Kath. Körben. Ma, kedden aktualis jelentőségű velitő előadás lesz a nagyváradi Katolikus Körben. Dr. Karácsonyi János kanonok tart nagyrészt előadást Romániáról, szebbnél szebb vetített képek bemutatásával. Ezekon kívül a következő érdekes vetített képeket mutatják be:

1. A legelőkelőbb belga ezred (Les Guides a vezetők). 2. A torlasz küdelmek egy kis belga városból. 3. A belgáknak nagy veszteséggel vissza kell vonulniuk. 4. Belga szökevények Franciaország felé menekülnek. 5. Egy tengerész divízió páncélaútója. 6. Istálló hiányában a lovakat lakás és üzlethelyiségben helyezik el. 7. Huszárjárőrök egy felderítő szolgálaton. 8. Porosz huszár támadásra készen. 9. Schaumburg Lippe hercege, egy huszárezrednek parancsnoka. 10. Schaumburg Lippe herceg törzskarával a frontra indul. 11. Német ütég a 15 cm. tarackokkal. 12. Katonáink az elszakmányolt orosz tabori konyhában főznek és az orosz prófontokat megesszik. 13. A mi térképeink. 14. Egy biciklista csapat kivo-nulása.

* Jegyzőválasztás Berettyó-ujfaluban. A minap megtartott választáson másodjegyző Eszenyi László mezőpeterdi h. jegyző, adóügyi jegyző: Bölöny György okányi jegyző lett.

* Szaporítják a tisztviselők személyzetét. A városi közlélményügyi osztály raktárában a kiszolgáló személyzetet növelni akarja. Felhívja tehát mindazokat, akik az ily alkalmazására vállalkoznak, hogy naponta 6-7 óráig a közlélményügyi osztályban (Városháza földszint 9) jelentkezzenek. Alkalmaztatást nyernek férfiak és nők egyaránt. Nagyvárád, 1916 október 2 án. Lukács Odón, polgármester helyettes.

* A főgimnázium megnyitását elhalasztották. A pramontrei főgimnázium vasárnap tartotta a Veni Sanctét s az ünnepséget a Kath. Körben. De a tanítás megkezdése váratlan akadályokba ütközött. Ugyanis a gimnázium osztályait a Szent Vince-intézetben és az Orsolya zárdában helyezték el. Most aztán lezárták a beiratásokat, s kiderült, hogy összesen 700 tanuló iratkozott be, ami oly nagyszám, amilyenre számítani nem lehetett. Az ötödik osztályba 78-an iratkoztak be. Az Erdélyből menekült diákokkal lett ily sok tanulója az iskolának. Ily nagyszámú tanuló elhelyezése lehetetlen a már említett két intézetben, mert ahhoz sokkal nagyobb termek szükségesek. Most aztán olyan helyiségeket keresnek, ahol ily népes osztályokat is el lehet helyezni. Míg ilyeneket nem találunk, a tanítást nem kezdték meg s csak aztán értesítik a növendékeket az előadás megkezdéséről.

* A városi konyha étlapja. A városi konyha derekasan betölti hivatását s rövid fennállása alatt bebizonyította, hogy igen fontos szociális feladatot teljesít. Az izletes, polgári ételekkel nagyon meg vannak elégedve s úgy az ott étkezők, mint az ételt a helyiségből elhordók száma napról-napra növekszik. Erre a hétre is egészen jó állapot állítottak össze. Erre vonatkozóan a következő értesítést adta ki a polgármesterhelyettes:

Tudatom a város közönségével, hogy a városi konyha heti étlapja a következő: Kedd: gersli leves, tóka, vagy padludka főzelék, sertéshús feltéttel. Szerda: burgonyaleves, grizes laska. Csütörtök: Kóménymag-leves, paradicsomos burgonya husfeltéttel. Péntek: bableves, turós csusza. Szombat: rozsellé tészta leves, kelkáposzta, sült hús feltét. Vasárnap: Paradicsomleves, kelkáposzta főzelék, bécsi szelettel. Nagyvárád, 1916 október 2 án. Lukács Odón, polgármesterhelyettes.

* Adomány a rokkant katonáknak. A Kelepecz család 80 koronát küldött szerkesztőségünkbe a nagyváradi rokkant katonák javára, mint a család körében gyűjtött összeget. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* Kitüntetett tisztok. A király Faludy László 4. h. gy. e. bel. főhadnagyot; 70. gy. e. bel. Slavics Jakab tart. főhadnagyot és dr. Rosenberg Jenő tart. hadnagyot a katonai érdemkereszt hadiékitüntetés III. osztályával; Reicheld Aladár 37. gy. e. bel. tart. hadnagyot pedig a Signum Laudissal tüntette ki.

* Csak szállítási iparigazolással szabad tojást szállítani. Tudomására hozom a város közönségének, hogy a m. kir. miniszterium 8117-1916 M. E. számú rendeletével a baromfitojásnak vasúton, hajón vagy gépkocsin történő szállítási hatását is szállítási igazolványhoz kötötte. Nagyvárád, 1916 évi szeptember 26. Lukács Odón s. k. polgármesterhelyettes.

* Öreg népfelkelők bevonulásának elhalasztása. A m. kir. honvédelmi miniszter ur rendelete folytán ezen-nel közhírré teszem, hogy az október másodikára behívott 1866-1871. évi születésű népfelkelők bevonulása egyelőre elhalasztott, de egy későbbi bevonulásra készen kell lenniök. Bloméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

* Esküvő. Toloky László tegnap délelőtt vezette oltárhoz kedves menyasszonyát: Szoták Teruskát az olasz plebánia templomban. (Minden külön értesítés helyett).

* Biró Béla ujságíró hősi halála. Biró Béla nagyváradi ujságíró, a 37. gyalogezred önkéntes káplárja az orosz fronton elesett. A polgármester most kapta meg a vitézségi érmet, melyet már nem tudtak feltűzni Biró Béla mellére, hogy adja át az sírhelyt hős itt lakó szüleinek.

* A honvédelmiaktanya tolvajai. A Rulikovszky laktanya élelmiszert raktárait ismeretlen tettesek állandóan dizsmálták. Tegnap Soós András rendőr észrevette, hogy a Rulikovszky utról néhány fiatal gyermek hurgonyát cipel. Megszólította a fiukat, akik eldobták a pakot s elszaladtak. Soós utánuk vetette magát s elfogta őket. Kemény L. Ignác kapitány előtt bevallották, hogy szervezett tolvajbanda lopkodja a honvédelmiaktanya. Letartóztatották őket.

* Adományok az erdélyi menekülteknek. Tegnap a következő összegek érkeztek szerkesztőségünkbe az erdélyi menekültek javára: A Kath. Körben rendezett Hátorus délutáni jövedelme 196 K 40 fillér, Hlatky Hedra 5 korona, összesen 201 korona 40 fillér.

* János vitéz — utoljára. Zsuffolt ház előtt folyt le eddig a Vigadó mozgószínházban a „János vitéz” minden előadása. Petőfi Sándor legendás királyfiának csodás története a technika minden tökéletességével a mesék világába viszi a szemlélőt, a kinek érdeklődését perercről percre jobban lekötik a gyönyörű felvonulások. Örösi sikert aratott a „János vitéz”, mint mondárában. Az igazságosság közkíváratra ma kedden még bemutatja a nagyszerű ujdonságot. Előadása ok délután 5 órától.

* Elítélt árdrágító. A budapesti bíróság Weigel Vencel hentest árdrágítás miatt 7 hónapi fogságra és 1000 korona pénzbüntetésre ítélte. Ugyiszintén elítélte Skulteti Pál segédjét is, akit 1 hónapra és 50 korona büntetésre ítéltek el.

* Pénzüntézetek központ akciója a menekültek érdekében, kapcsolatosan a Nagyváradi Takarékpénztárral. A Nagyváradi Takarékpénztár tisztelettel tudatja, hogy a Pénzüntézetek Központ, Budapest, tagjai sorába tartozó és a hadműveletek folytán székhelyüket elhagyni kényszerült pénzüntézetek oly betevőinek, a kik el vannak zárva annak a lehetőségétől, hogy betéteikhez jussanak, betétkönyveik letétbe helyezése ellenében és kellő igazolás mellett, a Pénzüntézetek Központ megbízásából Nagyvárádon, Toloky utca 2 szám alatt levő helyiségben a szükségnek megfelelő méltányos összeget a pénzüntézetek órák alatt folyósítja.

* Forolín a legjobb és legbiztosabb toilette szer. Kéz-, láb- és hónali izzadás ellen. Hűsítő Szagtalanító. Ára 150. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárád, Rákóczi ut 7/B.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legesebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 250 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárád, Rákóczi ut 7/B. Rimánóczy palota.

* Egy gépiró kisasszony azonnali belépésre Kerestetik. Komlós Testvérek Zöldfa-utca.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában Nagyvárád.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

* Polgármesteri Bizottság biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Nagyvárád 7/B.

* Az Általános Takarékpénztár Részvénytársaság és az erdélyi menekültek betétei. Az Általános Takarékpénztár tudatja, hogy a Pénzüntézetek Központ Budapest tagjai sorába tartozó és a hadműveletek folytán székhelyüket elhagyni kényszerült pénzüntézetek oly betevőinek, a kik el vannak zárva annak a lehetőségétől, hogy betéteikhez jussanak, betétkönyveik letétbe helyezése ellenében és kellő igazolás mellett, a Pénzüntézetek Központ megbízásából Nagyvárádon a Bémer tér 2. szám alatt levő helyiségben a szükségesnek megfelelő méltányos összeget a pénztári órák alatt folyósítja.

A Biharmegyei Takarékpénztár

Kocsuth Lajos utca 3.

Erdélyi menekültek betéti-könyveire

készséggel folyósít azonnal méltányos előlegeket.

Legújabb táviratok.

Tisza és Návay közt megszabadultak a tárgyalások.

Budapest, október 2 (Saját tudósítónktól.) Tisza István és Návay Lajos közt az élelményi központ ügyében folyt tárgyalások megszakadtak, mert olyan formában tervezik a hivatal felállítását, hogy a nagy hatáskör dacára sem találunk alkalmas expedienst, aki teljesen magára vállalná e nagy fontosságú ügyben a felelősséget.

Októberben összehívják a delegációt.

Budapest, október 2 (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Parlamenti körben beszélnek, hogy október közepén az összes pártok vezetőit pártelnök konferenciára hívják össze. Ugyanerre az időre tervezik a birodalmi gyűlés és a delegáció összehívását is.

SZÍNHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Luxenburg grófja.
Graf von Luxemburg.

Operett 3 felvonásban. Irták: Willner és Bodánszky.

SZEMÉLYEK:

René, Luxemburg grófja	Békefi Lajos
Bazilovics Bazil herceg	Rákosi Ferenc
Kokozov Strra grófné	T. Pogány Janka
Brissard Armand festőművész	Tompa Béla
Didier Angella	Sz. Zsigmondi Anna
Vermont Juliette	Vig Mancsi

Heti műsori:

Kedd: Luxemburg grófja.
Szerda: Katonadolog.
Csütörtök: Névtelen asszony.
Pénteken: Bánk-bán.

Katonadolog. A vasárnap este a közönség részéről oly nagy tetszéssel és rokonszenvvel fogadott Katonadolog a vasárnapi szereposztásban szerdán kerül legközelebb színre.

A Névtelen asszony. A múlt hét folyamán is az utolsó helyig zsufolt ház nézte végig Bisson jeles drámáját, a Névtelen asszonyt, amely nálunk a drámák között addig a sláger rekordot érte el. A kiálló drama Gady Arakkával a címszerepben csütörtökön este kerül színre.

Bánk Bán Mint évente rendszeren, úgy az idén is, méltóképen üli meg a vérértünk ünnepét a színház. Október 6-án díszelőadásban Bánk Bán kerül színre a cím szerepben B. h. Ákossal.

A Gésák. Régóta nehezebb, fülbe mászóan szép zenéjű operettet elevonit fel vasárnap este a színház. Színe hozza a Gésák at, amely most teljes új betanulásban, rendezésben, szereposztásban és kiállításban megy. Az operette együttes, amelynek minden tagja játszik ebben a nagy szabású operettben, a legnagyobb ambícióval készült erre az értékes repriára.

Luxenburg grófja Willner és Bodánszky munkájában szép Lohár zenéjű operettje: Luxemburg grófja tölti be ma este a műsört Angelát — Sz. Zsigmondy Anna, Juliette — Vig Mancsi, Armand — Tompa Béla, Luxemburg grófját — Békefi Lajos játssza, Rákosi pedig Bazilovics Bazil herceg szerepében egyik legjobb alakítását mutatja be a nagyváradi közönségnek.

VIGADÓ mozgó- színház	Kedd.
	János vitéz. Petőfi Sándor költeménye, 6 f. Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

URANIA mozgó- színház	Kedd.
	Doktor Lucifer Fantasztikus történet 3 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ mozgó- színház	Kedd.
	Lélekvesztő. Dráma 4 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozással 6 személyre	6	kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre	6	"
Feketekávés készlettálccával Roccoco 6 személyre	6	"
Mosdó készlet finom fayence	8	"
Ebédítő készlet aranyozással 6 személyre	24	"
Függő lámpa csigás felszerelve	16	"
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre	4	"
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre	4	"
China ezüst cukortartó 6 személyre	5	"

RÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek

Üveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.

:: Telefonszám 372. ::

Női, férfi és katonai
esőköpenyek

25 — koronától 140 — koronáig

Tiszta gyapju impregnált
női esőköpenyekD. valet
női esőkalapok.

Katonai felszerelések

u. m. hátzsákok, hálósákok, gummi mosdótálak, légpárnák, lábszárvédők, vízhatlan csuklyák

a legolcsóbb gyári árakon

Haas Lipót

Sinoleum

gyári raktárában.

Nagyvárad, Rákóczi ut 5. Telefont 463.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY**Az idény slágere**
az országban itt először!**VIGADÓ**
mozgó színház
Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.**Ma kedden**

október 3-án.

A magyar film első igazi nagy diadala

JÁNOS VITÉZ. Petőfi Sándor költeménye a filmben
6 felvonásban. Irták: Illés Jenő és Rákosi Tibor. Rendezte: Illés Jenő.

Főszereplő:

Dézsy Alfréd, Hollay Camilla,
Góth Annie.

Kedvezményes jegyek kaphatók. a Sipos-féle bémer-téri dohánytöszdében.

A „Vigadó” színház okt. hó 1-től mindennap 5, 7 és 9 órakor tartja előadásait a legszenzációsabb új műsorral!

Helyárak:

Páholy 6 személyre 6 K. Föntartott hely I. K. I. hely 30 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fill.

Katonák és gyermekek a helyárak felét fizetik.

Erdélyi menekültek betéteire

a Pénztintézeti központ megbízásából méltányos előleget folyósít

A Nagyváradi Hitelbank r.t.
Zöldfa-utca 2 szám.

Vas és rézágak

afrikai és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Katonák! Bevonulók!

Figyelmébe ajánljuk a „Hófehérke“ Harisnya-áruházban előnyös árakban kapható téli kötött tábori felszereléseket.

Vigyázzanak

a „Hófehérke“ védjegyre és cégre !! Szent László-tér Sas palota !! akik arra ügyelnek azok egészségükre is vigyáznak.

Kivonat legújabb slager cikkemből:

Téli tricó ing, vagy nadrág K 7, 8, 9, 10, 12.
„gyöngy ing „ „ 11, 13, 15.
Teveszőr sweater v. mellény „ 16, 20, 30, 40.
„érmelgítő „ 1-20, 2-20
„lábszárvédő „ 5, 6, 7, 9.
„hósapka „ 4, 5, 6.
„téli harisnya „ 1-60, 1-95, 3, 5.
„keztü „ 1-60, 2, 3, 6, 10.
Csavar lábszárvédő reklamár K 6, 7-50, 9.

Ugyancsak gazdag választék női téli holmokban, harisnya, keztü, kötött és selyem kabát, lélekmelegítőben.

Vigyázzon a „Hófehérke“ cégre és védjegyre.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

katonasodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbbizives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az Inasotthon mellett.)

IZSÁK LIDIA elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

életben.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kősz fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgietei színház művészainak egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Harisnya, tricó, keztü.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítő, valamint az összes kötött ruházatok, legjobb és legolcsóbb beszerzési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik cégüket összenemlévesztetni

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

nagyváradai fiókja.

Saját tőke 145.000.000 korona.

Sürgős szükséglet a készpénzforgalom megszorítása! — Teljesítők fizetéseiket készpénz igénybevétele nélkül!

Aki banknál számlát nyitatt és csekket fizet, a készpénznélküli forgalmat elősegíti és nemcsak a köznek, hanem saját magának is hasznos szolgálatot tesz.

Mindenkinek a legkedvezőbb feltételek mellett csekk-és folyószámlát nyitunk.

Az összes bankszerű műveletek lebonyolítását vállaljuk és készséggel adunk mindenkor felvilágosításokat

Magyar Általános Hitelbank

Nagyváradfiókja, Rákóczi-ut. 2.

Központ: Budapest V. Dorottya utca 5-7. V. József-tér 3-4 Vidéki fiókok: Brassó (ezidőszent Budapest) Debrecen, Fiume, Győr, Kassa, Kecskemét, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka, Temesvár, Belgrád

Szén és tűzifa eladás

Általános szén és tűzifa vállalat (Vámház-utca 28. sz.)

Állandóan raktáron tart valódi poroszszén, brikettet, kokszot, kétszer mosott elsőrendű kovás szén, aprított és hasáb tűzifát, melyekre előjegyzéseket azonnali és későbbi szállításra elfogad. Telefon 54. Telefon 54.

Hirdetmény.

A Biharmegyei Korona Takarékszövetkezet felzámoló bizottsága ezennel közhírré teszi, hogy arra tekintettel miszerint a szövetkezet költségileg elhatározott felzámolása cégbiróságilag jóváhagyott és az ennek alapján a hitelezőkhöz a K. 249-ik § a alapján intézett hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 6 hó már eltelt, a szövetkezet vagyona értékesített és a hitelezői követelések és végre, miután a szövetkezetnek könyveiből kitudható hitelezői sincsenek, tehát a felzámolás eredményét ily uton meghirdetve, a szövetkezet meglévő vagyonát az alapszabályokban meghatározott elvek szerint a szövetkezet tagok között felosztja.

Felhívja ennek folytán tagjait, hogy az őket a szövetkezet vagyonából az alapszabályok értelmében megillető összegeknek az üzletrészek beszolgáltatása ellenében felvétele végett a szövetkezet üzethelyiségében (Kossuth Lajos u.) 1916. október 10-éig annál bizonyosabban jelentkezzenek, mivel ellenesetben a fel nem vett összegek a nem jelentkező tagok költése és veszélyére bírói letétbe fognak helyeztetni.
Nagyvárad, 1916. szeptember 30

A felzámoló bizottság.

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítását megkezdtük, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.

Telefon 439.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabútorok fülkékben beraktározásra elfogadhatók. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros pincék, istállók és kocsiszinák állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész-Társ. beraktározási osztálya.

Iroda: Sas passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.